

امتحانات متمرکز تکلیفی نیمسال دوم ۱۴۰۰-۱۳۹۹

ساعت برای: ۱۰ صبح | نمره: ۱۴ | مدت: ۶۰ دقیقه

رشته‌های: کلام، تفسیر، تاریخ، اخلاق، ممدویت، امامت، ادبیات عرب، مشاوره و تربیت دینی

شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حرف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حرف

مهر مدرسه

کد امتحان:	۳۴۰۰۲/۰۷
تاریخ آزمون:	۱۴۰۰/۰۴/۰۸
عنوان:	اصول فقه ۴
کتاب:	اصول فقه مظفر
محدوده:	جلد سوم و چهارم: از ابتدای «الباب الخامس: حجیة الظواهر» تا پایان بحث تعادل و تراجیح (ص ۲۶۳-۱۴۳)
حذفیات:	به استثنای مباحث: الشهرة (ص ۱۷۳-۱۶۷)، السیره (ص ۱۸۲-۱۷۵)، القیاس (ص ۲۰۸-۱۸۲)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علمی: شهرستان: استان:

۱- در دوران بین اشتراک و بین حقیقت و مجاز کدام گزینه صحیح است؟ ص ۱۴۶

۰/۵

- الف. اصالة الحقیقه جاری می‌شود.
- ب. اصل، عدم اشتراک است.
- ج. اصلی جاری نمی‌شود.
- د. اصل، اشتراک است.

۲- بهترین دلیل حجیت قول لغوی چیست؟ ص ۱۵۰

۰/۵

- الف. بنای عقلا بر اساس متحدالمسلک بودن شارع با عقلا
- ب. بنای عقلا بر اساس تقریر روش عقلا توسط شارع
- ج. حکم عقل
- د. اجماع

۳- نظر مصنف در مورد اصالة الظهور و اصالة عدم القرینه چیست؟ ص ۱۵۸

۰/۵

- الف. تنها اصلی که در نزد عقلاء وجود دارد اصالة الظهور است.
- ب. اصالة الظهور مبتنی بر اصل عدم وجود قرینه است.
- ج. اصل عدم وجود قرینه به اصالة الظهور برمی‌گردد.
- د. اصالة الظهور و اصل عدم وجود قرینه یکی هستند.

۴- کدام مورد از شرایط «تعارض» محسوب نمی‌شود؟ ج ۳ و ۴ ص ۲۱۲

۰/۵

- الف. ظن فعلی در حجیت هر دو دلیل معتبر نباشد.
- ب. مدلول دو دلیل تنافی داشته باشند ولو عرضاً.
- ج. در مقام امتثال امکان جمع نداشته باشند.
- د. هیچ یک از دلیل‌ها قطعی نباشند.

۵- از روایت: «یرجئه حتی یلقى من یخبره فهو فی سعة حتی یلقاه» در مورد دو خبر متعارض، چه استفاده‌ای می‌شود؟ ص ۲۴۲

۰/۵

- الف. توقف تا زمان ملاقات با کسی که حکم را می‌داند.
- ب. تخییر تا زمان ملاقات با کسی که حکم را می‌داند.
- ج. تساقط
- د. تخییر

۶- گزینه صحیح در مورد مرجحات منصوصه کدام است؟ ص ۲۵۶

۰/۵

- الف. صفات راوی - شهرت - موافقت کتاب - مخالفت عامه
- ب. موافقت کتاب - مخالفت عامه - شهرت
- ج. شهرت - صفات راوی - موافقت کتاب
- د. شهرت - احادیث - صفات راوی

۷- «ظن نوعی» و «ظن فعلی» را تعریف کرده و بنویسید چرا معیار حجیت ظواهر «ظن نوعی» است؟ ص ۱۵۵-۱۵۴

۲

جواب: ظن نوعی یعنی معنای ظنی‌ای که عموم مردم از لفظ می‌فهمند ولو ممکن است شخصی آن معنا را نفهمد. و ظن شخصی یعنی معنایی که خود شخص از لفظ می‌فهمد. (۱ نمره) دلیل اول: ظهور، صفتی قائم به لفظ است و «ظن» صفتی قائم به نفس متکلم است. پس ظهور لفظ نمی‌تواند قائم به اوصاف نفس متکلم باشد. پس معیار ظن نوعی است. دلیل دوم: اگر قرار باشد ظن فعلی معیار باشد، لازم‌اش این است که یک کلام در آن واحد نسبت به شخصی حجت باشد و نسبت به شخصی حجت نباشد. (۱ نمره)

۸- در بحث حجیت ظواهر کتاب، قائل نبودن به چه مسائلی اشکال اخباریین مبنی بر عدم حجیت ظواهر کتاب را مرتفع می‌کند؟ ج ۳ و ۴

۱/۵

ص ۱۶۲ و ۱۶۳

جواب: ۱. مقصود حجیت هر چیزی که در قرآن وجود دارد نیست در حالی که قرآن دارای آیات محکم و متشابه می‌باشد؛ ۲. مقصود از جواز عمل به محکومات این نیست که می‌توان به سرعت و بدون فحص از آنچه که می‌تواند کلام را از معنای ظاهری آن منصرف کند می‌توان به محکومات عمل نمود؛ ۳. مقصود این نیست که هر کسی می‌تواند به ظواهر قرآن عمل کند هر چند سابقه شناخت و تعلم نسبت به آیات را نداشته باشد.

۹- در هریک از موارد زیر، کدام یک مقدم می‌شود؟ دلیل هریک را نیز بنویسید. ص ۲۱۷

۲

الف) دوران بین حفظ نفس مؤمن و حفظ مال مؤمن: جواب: حفظ نفس مؤمن؛ زیرا حفظ نفس مؤمن نزد شارع اهمیت بیشتری دارد.

ب) دوران بین نماز آخر وقت و ازاله نجاست از مسجد: جواب: نماز آخر وقت؛ به دلیل واجب مضیق بودن صلاة و فوت شدن و عدم تدارک.

ج) دوران بین نماز یومیه در آخر وقت و نماز آیات در آخر وقت: جواب: نماز یومیه در آخر وقت؛ نماز یومیه اختصاص دارد به خلاف نماز آیات.

د) دوران بین اداء دین و اطعام ۶۰ مسکین برای کفاره: جواب: اداء دین؛ چون اطعام بدل دارد و اداء دین بدل ندارد. (دلیل دیگر: اداء دین حق الناس است و ملاک آن اهم از تکالیف است.)

۱۰- عبارت: «الحکومة تصرف فی عقد الوضع» را توضیح داده و دو نوع آن را بیان کنید. ص ۲۲۴

۲

جواب: حکومت در ناحیه موضوع دلیل تصرف می‌کند؛ یعنی آن را توضیح می‌دهد و تفسیر می‌کند. (۵/۰ نمره) به این نحو که دلیل حاکم یا دائره موضوع را توضیح می‌کند و بعضی افراد را از موضوع خارج می‌کند و یا آن را توسعه می‌دهد و به افرادش می‌افزاید و این کاهش و افزایش تعبدی است. (۵/۱ نمره) مثلاً دلیل محکوم می‌گوید: «هنگام شک بنا را بر اکثر بگذار» و حاکم می‌گوید: «لاشک للکثیر الشک» (یا: الطواف بالبيت صلاة که توسعه دهنده موضوع بعض ادله نماز است.)

۱۱- بعضی از اصولیین برای اثبات تخییر، در تعارض بین دو دلیل به روایت: «اختلف اصحابنا فی روایتهم عن ابی عبدالله (ع) فی رکعتی

۲

الفجر فی السفر فروی بعضهم أن صلّهما فی المحمل و روی بعضهم ان لاتصلّهما إلا علی الارض ...»

فوق (ع)؛ موسّع علیک بأیة عملت.» استفاده کرده‌اند. پاسخ استدلال همراه شاهد آن را ذکر کنید. ص ۲۴۱-۲۴۰

جواب: این احتمال قوی وجود دارد که مراد این باشد که حکم واقعی دو رکعت فجر در سفر، جواز اقامه بر محل و روی زمین باشد؛ یعنی هر دو حدیث درست است و تعارض نیست. (به عبارت دیگر مثل خصال کفاره است و تخییر وجود دارد ولی نه طولی) (۱ نمره)

به عبارت دیگر غرض امام (ع) تخطئه هر دو روایت است نه بیان تخییر بین دو روایت.

شاهد این احتمال و پاسخ سؤال راوی از کیفیت عمل به دو روایت متعارض نیست؛ بلکه سؤال از کیفیت عمل امام (ع) است.

۱۲- شهرت عملی را تعریف نموده و شرایط تقویت روایت به سبب شهرت عملی را بنویسید. ص ۲۵۲ و ۲۵۳

۱/۵

جواب: شهرت عملی یعنی مشهور بودن فتوا بر اساس یک روایت. (۵/۰ نمره)

شرایط: شرط اول: استناد فتوایی که شهرت پیدا کرده به روایت احراز شود.

شرط دوم: این شهرت فتوایی مربوط به صدر اسلام یعنی زمان حضور معصومین علیه‌السلام و یا فقهای متقدم (که در عصر تجمیع و تحقیق اخبار بوده‌اند) باشد. (۱ نمره)

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۳۱۴۴۳۱ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»